

tahtmist tähta. Kui nema niidade tõine tõise kõrval Isanda een kätwa, üts tõist awitawa nink edesi saatwa, üteli si tagasi kaewa se tee pääle, mes nema katekese omma ära-käinu, ent ka edesi rutawa määra poole, mes neile taiwan om üles-säetu, se peap neid parembide üten nõuwun, kui lihalik arm, mes koon-elamifest ehk hä-tegemifest tulep.

Mes arm se sis om, mink läbi abi-elo tõttest finnitetas nink pühendetas? Se om sääratse abi-elo-rahwa arm, kea üteli si Jumala riiki otsma.

E. N.

Wene-riigist.

Edutasime õpetust nõudja lugejale tänamuses Kalendris Wene-maale teed juhutada ja maa-rahvast sellega tutvustada, mis eemal ja lähemal meie riigis tähele-panemise väärt asju siineb. Kes oma teadmise piire laugema kohtade tundmise läbi efitaks saab laiendanud, se oskab paremine seda äramõista mis tema kohas juhtub. — Rumaluse määsamine ja mõllamine tõuseb kõige ennamiste seal, kus rahwa harimata mõistus pimeduse pilwes seisab. Mi-sugused õnnetumad loomad ei tunne Jumala-sõna ega kiriko-seadust, sest et ufo walgus nende südamesse veel ei ole tunginud; selle-pärast põlgawad nemad elawa-wee-allika ja teewad enesele kaewud, mis mirtso-wet imitsewad. Need wiletsad on, kellest Apostel Petrus ütleb: „Kes õige tee maha-jätawad ja eksitusele lähewad!“ — Aga meie ei wõta mite tõe waewa nende Soodomia linna laste pärast, seda Jumala karistus ka omal ajal üles-leiab, waid nende hääks ete, kes kui lot diglased, seda veel ei ole unustanud, et neid Kristuse nimel walt-akse lapsiks on ristitud.

Wene-riigi suurus ulatab Ida-Eiropa, Põhja-Aasia, mitme Aasia ja Amerika wahel-seiswa saarede ja ühe osa Põhja-lääne-Amerika üle. Tema laius läänest — idani, se on: õhto-poolsest Poola-maajast kuni hommiko poole Siberi rajani arwatakse sihti-mööda üks-tuhat-kolm-sada-kuus-kümmend peni-foormat ehk 9520 wersta, aga teed kaudu enam kui kakstuhat peni-foormat ehk 14,000 wersta. Kui Poola-poolisel riigi-rajal Jaani-laupäawal pärast lõunat kel pool kolm rahwas nõuu ete-wõtab: õhtul Jaani-tulele minna, siis on Amerika poolisel riigi-rajal Jaani tuluke juba ammo kustunud ja neil on siis parajast Jaani-päawa hommiku kel kuus. Selle-pärast wõib tõi mööda ütelda: Wene-riigis ei lähe päike ial enam looja, waid kui tema meie paigus õhtu weerib, siis on tema ammo juba Amerikas ueste tõusnud.

Wene-riigi rajad on põhja pool: Turja-ma ja Jäe-meri; ida pool: Baikne-meri; lõune pool: Siina-riik, Karali-järw, Kaspia meri, Persi-ning Turgi-ma, Asowi-meri ja Must-meri; lääne pool: Turgi-, Austria- ja Preisi-ma, lääne-meri, Rootsi- ja Turja-ma. — Kui kõi Wene-riigi ma üleühtsa koko arwatakse, siis on teda kolmsada-seitse-kümmend-wiis-tuhat ruut-peni-foormat (375,000 □ p.). Sest nimetud maast leitakse Eiropa jao sees 75 tuhat □ p., Aasia jao sees 276 tuhat ruut-peni-foormat ja Amerika jao sees 24 tuhat □ p. Ei ole ilnia algmifest meie pääwani veel teist ni suurt kuningriiki maa peal nähtud, mis ühe walitseja käsö al oleks olnud. Kõige kuulsam ja suurem wana põlwine Rooma-riik oli pisut suurem kui üks meie riigi neljandik.

Inimesi armatakse Wene-riigi peale: kuus-kümmend-neli miljoni hinge, kellest üle 58 miljoni Eiropa, ligi wiis miljoni Aasia, ja 50 tuhat hinge